

नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५९) काठमाडौं, चैत ९ गते, २०६६ साल (संख्या ४८)

भाग ३

नेपाल सरकार

कृति तथा सहकारी मन्त्रालयको सूचना

बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६

बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ३५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यी नियमहरूको नाम "बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६" रहेको छ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

(क) "अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु (जेनेटिकल्ली मोडिफाइड अर्गानिज्म)" भन्नाले पुनर्संयोजन गरिएको डिअक्सिराईवो न्यूक्लिक एसिड (डि.एन.ए.) प्रविधिद्वारा एक प्रजातिको जीन अर्को प्रजातिमा प्रतिस्थापन गरिएको कुनै बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपज सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले यस्ता बिरूवाजन्य उपजबाट उत्पादन भएको उपपदार्थ (बाईप्रोडक्ट) समेतलाई जनाउँछ।

(ख) "ऐन" भन्नाले बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ सम्भन्नु पर्छ।

(ग) "कार्यालय प्रमुख" भन्नाले ऐनको दफा ३३ बमोजिम स्थापित कार्यालयको प्रमुख सम्भन्नु पर्छ।

(घ) "जीवित परिमार्जित वस्तु (लिभिङ्ग मोडिफाइड अर्गानिज्म)" भन्नाले आधुनिक जैविक प्रविधिको उपयोगबाट बिरूवामा भएका अनुवांशिक गुणलाई आनुवांशिक पदार्थको संयोजनद्वारा परिमार्जन गरिएको कुनै बिरूवा वा पुनर्उत्पादन हुन सक्ने बिरूवाजन्य उपज सम्भन्नु पर्छ।

(ङ) "ट्रान्सजेनिक पदार्थ" भन्नाले पुनर्संयोजन गरिएको डिअक्सिराईवो न्यूक्लिक एसिड प्रविधिद्वारा रोग, कीरा तथा प्रतिकूल वातावरण अवरोधक जातहरूका साथै मानव र वातावरणलाई असर नपर्ने गरी प्रयोगशाला, शीशा घर र खेतवारीमा अनुसन्धान गरी निकालिएको बिरूवा तथा जीव सम्भन्नु पर्छ।

(च) "प्रयोगशाला" भन्नाले नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकि दिएको प्रयोगशाला सम्भन्नु पर्छ।

(२)

- (छ) "पोष्ट इन्ट्री क्वारेन्टाइन" भन्नाले पैठारी भएका बीउ, बिजन वा जीवित बिरूवालाई कुनै एक विशेष समयावधिसम्म शीशा, स्क्रीन वा प्लास्टिकद्वारा बनाईएको घर, अन्य कुनै त्यस्तै सुविधा भएको छुट्टै नर्सरी वा खेतमा रोपी गरिने स्वस्थता सम्बन्धी परीक्षण सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) "शत्रुजीव मुक्त उत्पादन स्थल" भन्नाले कुनै विशेष प्रकार को शत्रुजीव नभएको भनी वैज्ञानिक आधारमा प्रमाणित भएको र निश्चित अवधिसम्म त्यस्तो अवस्था आधिकारीक रूपमा कायम राखिएको स्थल सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) "शत्रुजीव मुक्त क्षेत्र" भन्नाले कुनै विशेष प्रकारको शत्रुजीव नभएको भनी वैज्ञानिक आधारमा प्रमाणित भएको र त्यस्तो अवस्था आधिकारीक रूपमा कायम राखिएको क्षेत्र सम्भन्नु पर्छ ।

परिच्छेद-२

समिति तथा संगठनको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था

३. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** ऐनको दफा ५ मा लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) बिरूवा स्वस्थता तथा संरक्षण सम्बन्धी कार्यमा नेपाल सरकारलाई आवश्यक सहयोग गर्ने,
- (ख) जीवित परिमार्जित वस्तु तथा अनुवांशिक परिमार्जित वस्तुको आयातबाट बिरूवा संरक्षणमा पर्न सक्ने जोखिमको अध्ययन गरी त्यसको प्रभावलाई न्यून गर्न आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने,

- (ग) क्वारेन्टाईन शत्रुजीवयुक्त बिरूवा तथा बिरूवाजन्य उपजहरू नेपालको एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा प्रवेश गर्न रोक लगाउने सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ।
४. **संगठनको काम, कर्तव्य र अधिकार:** ऐनको दफा ६ बमोजिमका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त संगठनको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) संकटोत्पन्न क्षेत्र, शत्रुजीव मुक्त क्षेत्र, शत्रुजीव मुक्त उत्पादन स्थल वा कम शत्रुजीव संक्रमित क्षेत्रको घोषणा गर्ने,
- (ख) बिरूवा, बिरूवाजन्य उपजहरूको परीक्षण, अनुसन्धान, पोष्ट इन्ट्री क्वारेन्टाइन स्थल, कम शत्रुजीव संक्रमित क्षेत्र तथा उपचार गर्न निजीस्तरबाट प्रयोगशाला वा उपचार कक्षको स्थापना गर्दा पालना गर्नु पर्ने मापदण्ड तोक्ने,
- (ग) बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको परीक्षण, उपचार वा अनुसन्धान गर्न निजीस्तरबाट स्थापित खण्ड (ख) बमोजिमको मापदण्ड पूरा भएका प्रयोगशालालाई यस नियमावलीको प्रयोजनको लागि तोक्नको लागि नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (घ) जीवित परिमार्जित वस्तु, अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु वा ट्रान्सजेनिक पदार्थको प्रवेशबाट बिरूवामा पर्न सक्ने जोखिमको व्यवस्थापनका लागि अनुसन्धान कार्यलाई प्रोत्साहन गर्ने,
- (ङ) नियमित शत्रुजीवको नियमित अध्ययन, अनुसन्धान तथा अनुगमन गरी सो सम्बन्धी सूचनाहरू अद्यावधिक गरी सम्बन्धित निकाय वा संस्थालाई जानकारी गराउने,
- (च) नेपालको कुनै एक क्षेत्रमा शत्रुजीवको प्रवेश भएमा अन्य क्षेत्रमा त्यसको फैलावट रोक्न यथाशिघ्र आवश्यक

- नियन्त्रणात्मक प्रकृयाहरू अपनाई सम्बन्धित निकाय वा संस्थालाई जानकारी गराउने,
- (छ) क्वारेन्टाईन शत्रुजीवहरूको फैलावटबाट आर्थिक हानि नोक्सानी हुन सक्ने अवस्था देखिएमा नियन्त्रणका लागि आन्तरिक क्वारेन्टाईन लागू गर्ने,
- (ज) अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा अपनाइएका मापदण्ड अनुकूल हुने गरी बिरूवा स्वस्थता सम्बन्धी कार्यविधि तथा मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने, गराउने,
- (झ) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम निर्धारित मापदण्ड पूरा गरेका निजी स्तरका प्रयोगशाला, पोष्ट इण्ट्री क्वारेन्टाइन स्थल, कम शत्रुजीव संक्रमित क्षेत्र वा उपचार कक्षलाई मान्यता प्रदान गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (ञ) पोष्ट इण्ट्री सुविधा, परीक्षण केन्द्र, प्रयोगशाला र उपचार प्रक्रिया सम्बन्धी कार्य गर्नका लागि निजी क्षेत्रलाई समेत प्रोत्साहन गर्ने,
- (ट) निर्यात प्रवर्द्धनका लागि गुणस्तरीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न असल कृषि कार्यविधि (गुड एग्रीकल्चर प्राक्टिसेज) स्वीकृत गराई लागू गर्ने ।

परिच्छेद-३

प्रवेश अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था

५. **पैठारी प्रवेश अनुमतिपत्रका लागि निवेदन दिने:** (१) बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीरा वा बिरूवा हुर्कने माध्यम जस्तै माटो, झ्याउ, पीट आदि नेपालमा पैठारी गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले दुईसय रूपैयाँ निवेदन दस्तुर संलग्न गरी प्रवेश अनुमतिपत्र

प्राप्त गर्न कार्यालय प्रमुख समक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

तर त्यस्तो वस्तु अनुसन्धान प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने भएमा यस उपनियम बमोजिमको निवेदन राष्ट्रिय प्लाण्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रमको प्रमुख समक्ष दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिँदा निवेदनको साथ देहायका कागजातहरू संलग्न गर्नु पर्नेछ:-

- (क) पैठारीकर्ताको नागरिकताको प्रमाणपत्र वा राहदानीको प्रतिलिपि,
- (ख) संस्थाको नामबाट पैठारी गर्न चाहनेले त्यस्तो संस्था दर्ता र नवीकरण गरेको प्रमाणको प्रतिलिपि,
- (ग) पैठारी गरिने वस्तुको अग्रिम बील बीजक (परफर्मा इन्भ्वाइस) को प्रतिलिपि,
- (घ) बीउ विजन पैठारी गरिने भए बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रको सिफारिस,
- (ङ) अनुसन्धानको लागि पैठारी गरिने भए अनुसन्धान गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको अनुरोधपत्र र नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्बाट गरेको सिफारिस ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन साथ संलग्न कागजात जाँचबुझ गर्दा कार्यालय प्रमुखले प्रवेश अनुमतिपत्र दिन मनासिब देखेमा बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको लागि अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट वा लाभदायक कीराको लागि अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा, माटो, झ्याउ, पीट वा अन्य बिरूवा हुर्कने माध्यमका लागि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा र जर्मप्लाज्म, जीवित परिमार्जित वस्तु, अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु वा ट्रान्सजेनिक पदार्थको अध्ययन

अनुसन्धानको लागि अनुसूची-५ बमोजिमको ढाँचामा प्रवेश अनुमतिपत्र दिनेछ ।

- (४) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम अग्रिम रूपमा पैठारी अनुमतिपत्र लिन नसकेको कारण देखाई उपनियम (२) बमोजिमका कागजातहरू संलग्न गरी प्रवेश नाकामा नै प्रवेश अनुमतिपत्र लिन निवेदन दिएमा त्यसरी अग्रिम रूपमा अनुमति लिन नसकेको कारण मनासिब देखिएमा कार्यालय प्रमुखले एक हजार रूपैयाँ दस्तुर लिई प्रवेश नाकामा उपनियम (३) बमोजिम अनुमतिपत्र दिन सक्नेछ ।

तर अनुसन्धानको प्रयोजनको लागि पैठारी प्रवेश अनुमतिपत्र नलिईकन यस उपनियम बमोजिम प्रवेश नाकाबाट अनुमतिपत्र दिईने छैन ।

- (५) उपनियम (३) बमोजिम पैठारी प्रवेश अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा संस्थाले ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम मन्त्रालयले तोकेको पैठारी सम्बन्धी शर्त तथा बन्देजको पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (६) उपनियम (३) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा संलग्न गरिएका कागजात अपर्याप्त भएको वा अन्य कारणबाट प्रवेश अनुमतिपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएमा कार्यालय प्रमुखले सात दिनभित्र निवेदकलाई अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा जानकारी दिनु पर्नेछ ।

६. **प्रवेश अनुमतिपत्रको नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) नियम ५ को उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त गरेको प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरण गराउन चाहने व्यक्ति वा संस्थाले प्रवेश अनुमतिपत्रको म्याद समाप्त हुनु भन्दा सात दिन अगावै त्यस्तो अनुमतिपत्र जारी गरेको कार्यालय प्रमुख समक्ष अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर कार्यालय प्रमुखले आवश्यक जाँचबुझ गर्दा प्रवेश अनुमतिपत्रको नवीकरण गर्न

मनासिब देखेमा चारसय रूपैयाँ दस्तुर लिई बढीमा तीन महिनासम्मको लागि त्यस्तो प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरण गरी दिन सक्नेछ ।

७. **प्रवेश नाकामा प्रवेश अनुमति लिने:** (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऐनको दफा ७ बमोजिम बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा बिरूवा हुर्कने माध्यम जस्तै माटो, झ्याउ, पीट आदि नेपालमा पैठारी गर्ने गरी प्रवेश नाकामा ल्याई त्यस्ता वस्तुको क्वारेन्टाइन सम्बन्धी आवश्यक कार्य गरी पाउन र नेपालभित्र प्रवेश गराउन चाहेमा त्यसरी ल्याईएको वस्तु नेपालमा प्रवेश अनुमतिको लागि अनुसूची-८ बमोजिमको ढाँचामा प्रज्ञापनपत्र भरी कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम पेश गरिएको प्रज्ञापनपत्रको साथ देहायका कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछ :-
- (क) नियम ५ बमोजिम लिएको पैठारी प्रवेश अनुमतिपत्र,
- (ख) नियम ५ को उपनियम (२) बमोजिमका कागजातहरू,
- (ग) पैठारी गर्न लागिएको उपनियम (१) बमोजिमको वस्तुको निकासी गरिने मुलुकबाट जारी भएको बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम पेश हुन आएको प्रज्ञापनपत्र तथा सोसाथ संलग्न कागजातको आवश्यक जाँचबुझ गर्दा प्रवेश अनुमतिपत्र दिन मनासिब देखिएमा कार्यालयले पैठारी गरिने वस्तुको आवश्यक नमूना लिई स्वस्थता परीक्षण गर्नको लागि प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त नमूनाको प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा पैठारी गरिएको वस्तु स्वस्थ भएको पाइएमा कार्यालयले त्यस्तो वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गराउन अनुसूची-९ बमोजिमको ढाँचामा छोड्ने पूर्जा दिनेछ ।

- (५) उपनियम (३) बमोजिम लिएको नमूना प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा त्यस्तो नमूनामा क्वारेण्टाइन शत्रुजीव रहेको पाईएमा पैठारी गरिएको वस्तु नियम १५ बमोजिम नष्ट गर्नु पर्नेछ र सो बाहेकको अन्य अस्वस्थता पाईएमा पैठारी गरिएको वस्तु नियम १३ बमोजिम उपचार गर्न पठाईने वा पैठारीकर्ताको अनुरोधमा सोभै नियम १५ बमोजिम नष्ट गरिनेछ ।
- (६) नियम १३ बमोजिम उपचार गराए पश्चात् पैठारी गरिएको वस्तु स्वस्थ भएको पाईएमा कार्यालयले त्यस्ता वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गराउन उपनियम (४) बमोजिम छोड् पूर्जा दिनेछ ।
- (७) नियम १३ बमोजिम उपचार गराउँदा पनि पैठारी गरिएका वस्तु स्वस्थ भएको नपाईएमा कार्यालयले त्यस्ता वस्तुलाई नियम १५ बमोजिम नष्ट गर्ने वा त्यस्तो वस्तु सम्बन्धित देशमा फिर्ता गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (८) अनुसन्धान प्रयोजनका लागि पैठारी गरिएका बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा पोष्ट इण्ट्री क्वारेण्टाइन स्थलमा राखी परीक्षण गर्नु पर्नेछ र यसरी परीक्षण गर्दा त्यस्ता वस्तु स्वस्थ रहेको पाईएमा कार्यालयले नेपालभित्र प्रयोग गर्न गराउन अनुमति दिनेछ ।

तर त्यस्तो वस्तु संक्रमित रहेको पाईएमा नियम १५ बमोजिम नष्ट गरिनेछ ।

८. **स्वस्थता प्रमाणपत्र लिने सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम स्वस्थता प्रमाणपत्र लिन चाहने व्यक्ति वा संस्थाले देहायका कागजात संलग्न गरी निकासीको लागि भए एकसय रूपैयाँ र पुनः निकासीको लागि भए दुईसय रूपैयाँ दस्तुर सहित अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा कार्यालय प्रमुख समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) निकासी गरिने वस्तुको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र,

- (ख) वन पैदावार भए वन विभागबाट जारी भएको छोड पूर्जा,
- (ग) पुरातात्विक महत्वका वस्तु भए पुरातत्व विभागको सिफारिसपत्र,
- (घ) निकासी गरिने वस्तुको बिल बिजक (इन्भ्वाइस),
- (ङ) पुनः निकासी गरिने भए पैठारी गर्ने मुलुकले जारी गरेको पैठारी अनुमतिपत्र,
- (च) पुनः निकासी गरिने वस्तुको हकमा नेपालमा पैठारी गरिंदा पेश भएको स्वस्थता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- (छ) निकासी गर्ने व्यक्तिको आधिकारिक परिचयपत्र वा संस्थाले निकासी गर्ने भए त्यस्तो संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र त्यस्तो कामका लागि कसैलाई खटाईएको भए त्यसरी खटाईएको पत्र ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि प्राप्त कागजात र निकासी गरिने वस्तुको नमूनाको आवश्यक जाँचबुझ र परीक्षण गर्दा निवेदकलाई स्वस्थता प्रमाणपत्र दिन उपयुक्त देखेमा कार्यालय प्रमुखले निकासीको लागि अनुसूची-११ बमोजिमको ढाँचामा र पुनःनिकासीको लागि अनुसूची-१२ बमोजिमको ढाँचामा स्वस्थता प्रमाणपत्र दिनेछ ।

- (३) उपनियम (२) बमोजिम आवश्यक जाँचबुझ र परीक्षण गर्दा स्वस्थता प्रमाणपत्र दिन उपयुक्त नदेखेमा कार्यालय प्रमुखले निवेदन परेको सात दिनभित्र सोको जानकारी अनुसूची-१३ बमोजिमको ढाँचामा सम्बन्धित निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

९. **कन्साइनमेन्ट लैजाने अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज वा अन्य वस्तुको पारवहनमा रहेको कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर अन्य कुनै मुलुकमा लैजान चाहने व्यक्ति वा संस्थाले एकहजार रूपैयाँ दस्तुर संलग्न गरी अनुसूची-१४ बमोजिमको ढाँचामा कार्यालय समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिंदा देहायका कागजात संलग्न हुनु पर्नेछः-
- (क) कन्साइनमेन्ट पैठारी गर्ने मुलुकले जारी गरेको पैठारी अनुमतिपत्र,
- (ख) कन्साइनमेन्ट निकासी गर्ने मुलुकले जारी गरेको वस्तुको स्वस्थता प्रमाणपत्र,
- (ग) कन्साइनमेन्टको बिल बिजक,
- (घ) ढुवानीको साधन, तरीका र प्रयोग गर्ने बाटो,
- (ङ) कन्साइनमेन्टमा रहेको वस्तुको उत्पत्तिको प्रमाणपत्र ।
- (३) कार्यालयले उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त निवेदनसाथ संलग्न कागजात र कन्साइनमेन्ट ठीक दुरूस्त भए नभएको जाँचबुझ गर्दा ऐनको दफा १३ को उपदफा (३) बमोजिमको अवस्था विद्यमान भएमा त्यस्तो कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर अन्य मुलुकमा लैजान अनुसूची-१५ बमोजिमको ढाँचामा अनुमति दिनेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिम दिईएको अनुमति बमोजिम कुनै बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज वा अन्य वस्तुको कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर अन्य मुलुकमा लैजाने क्रममा नेपालभित्र कुनै कारणबाट टुटफुट भई त्यसमा रहेको शत्रुजीव बाहिर निस्कन वा फैलन सक्ने सम्भावना भएमा त्यस्तो कन्साइनमेन्ट लैजाने व्यक्तिले तुरून्त नजिकको कार्यालय वा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय वा कृषि सेवा केन्द्रमा सूचना गर्नु पर्नेछ ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम कुनै सूचना प्राप्त हुन आएमा कार्यालय वा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय वा कृषि सेवा केन्द्रले तुरून्त त्यस्तो कन्साइनमेन्टको निरीक्षण गरी शत्रुजीव फैलन नसक्ने व्यवस्था गरी त्यसको जानकारी यथाशीघ्र एक तह माथिल्लो निकाय वा कार्यालय र संगठनलाई दिनु पर्नेछ ।

- (६) नेपालको बाटो भएर लैजान लागिएको कन्साइनमेन्ट टुटफुट भई उपनियम (५) बमोजिमको अवस्था परेमा त्यसमा निषेधित शत्रुजीव बाहिर निस्कन नपाउने गरी पुनः प्याकेजिङ्ग गरेर मात्र त्यस्तो कन्साइनमेन्ट लैजान दिईनेछ । त्यसरी पुनः प्याकेजिङ्ग गर्दा गराउँदा लाग्ने खर्च सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
१०. **निरीक्षकको योग्यता:** ऐनको दफा १४ बमोजिम निरीक्षकको पदमा तोकिएको लागि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विज्ञान विषयमा कम्तीमा स्नातक तह उत्तीर्ण गरी नेपाल कृषि सेवाको बाली संरक्षण समूहमा कार्यरत अधिकृत वा सोही सेवा समूहको प्राविधिक सहायक पदमा रही क्वारेन्टाईन सम्बन्धी कामको कम्तीमा पाँच वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको निजामती कर्मचारी हुनु पर्नेछ ।
११. **निरीक्षण गर्ने:** (१) निरीक्षकले पैठारी वा निकासी हुने बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य वस्तु शत्रुजीवबाट संक्रमित भएको छ, छैन भनी कन्साइनमेन्टमा रहेको वस्तु, त्यस्ता वस्तु रहेको भोला, पोका वा प्याकेट वा त्यसका लागि प्रयोग भएका वस्तु, त्यस्तो वस्तु राखिएको कन्टेनर तथा ढुवानीको साधनको निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम निरीक्षण गर्दा निरीक्षकले निरीक्षण गरिने वस्तुमा माटो, बिरूवाका अवशेष वा फारपात वा जीवित कीरा भएको वा कुनै रोगका लक्षणहरू देखिएमा वा त्यस्तो रोग लागेको शङ्का हुने कुनै वस्तु देखिएमा सोको उपचार गर्न वा गराउन आदेश दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम निरीक्षण गर्दा निरीक्षण गरिने वस्तुमा उपनियम (२) बमोजिमका कुराहरू फेला नपरेमा वा कुनै रोग लागेको वा रोगको लक्षणहरू भएको नदेखिएमा त्यसरी ल्याइएको कन्साइनमेन्टमा रहेको वस्तुको आवश्यक नमूना लिई परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ ।

- (४) उपनियम (३) बमोजिम लिईएको नमूनाको प्रयोगशाला परीक्षणबाट स्वस्थ रहेको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा त्यस्ता कन्साइनमेन्ट निकासी वा पैठारीका लागि अनुमति दिन पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (५) उपनियम (३) बमोजिम लिईएको नमूनाको प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा परीक्षण गरिएको वस्तुको स्वस्थतामा शङ्का लागेमा पुनः परीक्षणको लागि थप सुविधासम्पन्न प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ । यसरी पुनः परीक्षण गर्न पठाइएकोमा सोको प्रयोगशाला प्रतिवेदन प्राप्त नभएसम्म कार्यालयले त्यस्तो कन्साइनमेन्ट क्वारेन्टाइन स्थलमा नै राख्न लगाउनु पर्नेछ ।
- (६) उपनियम (३) वा (५) बमोजिम परीक्षण गर्न पठाईएको वस्तुको प्रयोगशाला प्रतिवेदनमा अस्वस्थ रहेको कुरा लेखी आएमा सो व्यहोरा संगठनमा जानकारी गराई संगठनको निर्देशन अनुसार नियम १३ बमोजिम उपचार गर्ने वा नियम १५ बमोजिम नष्ट गर्ने वा त्यस्तो वस्तु सम्बन्धित देशमा फिर्ता पठाउन आदेश दिनु पर्नेछ ।

१२. **परीक्षण गर्ने तरिका:** (१) निरीक्षकले नियम ११ को उपनियम (३) बमोजिम लिएको कन्साइनमेन्टको नमूना परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा प्राप्त भएपछि देहायको कुनै एक वा एकभन्दा बढी परीक्षण विधि अवलम्बन गरी परीक्षण गर्नु पर्नेछ:-

- (क) **सामान्य परीक्षण:** शत्रुजीवबाट संक्रमित भए नभएको पत्ता लगाउन आँखाले हेरी सामान्य परीक्षण गर्ने ।
- (ख) **धोएर परीक्षण:** ढुसी भए नभएको पत्ता लगाउन सफा पानीमा आवश्यक रसायन मिसाई नमूना धोएर परीक्षण गर्ने ।
- (ग) **छानेर परीक्षण:** जुका (नेमाटोड) भए नभएको पत्ता लगाउन सफा पानीमा सोली र छान्ने कागज (फिल्टर पेपर) को प्रयोग गरी परीक्षण गर्ने ।

- (घ) **सुक्ष्मदर्शक यन्त्रबाट परीक्षण:** शत्रुजीवको पहिचानको लागि सुक्ष्मदर्शक यन्त्रको प्रयोग गरी परीक्षण गर्ने ।
- (ङ) **एक्सरे परीक्षण:** बीउ बिजन (ग्रेन) हरूमा हुन सक्ने आन्तरिक संक्रमण पत्ता लगाउन एक्सरे मेशिनको प्रयोग गरी परीक्षण गर्ने ।
- (च) **इन्क्युबेशन परीक्षण:** ढुसी वा शाकाणु (ब्याक्टेरिया) भए नभएको पत्ता लगाउन त्यसका लागि उपयुक्त माध्यम सहित इन्क्युबेशन मेशिनमा आवश्यकता अनुसारको समयसम्म राखी परीक्षण गर्ने ।
- (छ) **रोपेर गरिने परीक्षण:** बीउ बिजन र बिरूवामा आन्तरिक संक्रमण भए नभएको पत्ता लगाउन त्यस्ता बीउ बिजन र बिरूवा पोष्ट इन्ट्री क्वारेन्टाइन स्थलमा रोपेर परीक्षण गर्ने ।
- (२) उपनियम (१) मा लेखिएदेखि बाहेकका अन्य वस्तुको परीक्षण गर्नु पर्दा परीक्षण गरिने वस्तुको सामान्य परीक्षण गरी आवश्यकतानुसार त्यसको निसंक्रमण वा उपचार गर्नु पर्नेछ ।

१३. **उपचार गर्ने तरिका:** निरीक्षकले बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य वस्तुको उपचार गर्नु परेमा देहायको कुनै एक वा एकभन्दा बढी उपचार विधि अवलम्बन गरी निसंक्रमण वा उपचार गर्नु गराउनु पर्नेछ:-

- (क) **धूमिकरण उपचार:** धूमिकरण विषादीबाट हावा नछिर्ने गरी कम्तीमा चौबीस घण्टा राखी उपचार गर्ने ।
- (ख) **भौतिक विधिबाट उपचार:** शत्रुजीवको विशेषताको आधार मा भौतिक विधिबाट उपचार (जस्तै चिसो, ताप, विकिरण) गर्ने ।

(ग) रसायन विधिबाट उपचार: विभिन्न रसायनयुक्त विषादीहरूबाट (जस्तै धूलो, गोडा, भोल आदि) उपचार गर्ने ।

१४. खानतलासी लिने कार्यविधि: (१) निरीक्षकले ऐनको दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम कुनै परीक्षण क्षेत्र, भण्डारण स्थल वा अन्य कुनै ठाउँमा खानतलासी लिनु परेमा खानतलासी लिइने ठाउँका धनी वा सम्बन्धित व्यक्तिलाई खानतलासी लिन लागेको विषयमा सूचना दिई कम्तीमा दुई जना स्थानीय व्यक्तिहरूको रोहवरमा खानतलासी लिनु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम खानतलासी लिने कार्यमा निरीक्षकलाई सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ । यसरी खानतलासी लिँदा कसैले बाधा विरोध गरेमा निरीक्षकले निजलाई सम्झाई बुझाई उक्त स्थानमा प्रवेश गरी खानतलासी लिनु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम सम्झाई बुझाई गर्दा पनि बाधा विरोध गरेमा त्यस्तो बाधा विरोध गर्ने व्यक्तिलाई निरीक्षकले त्यस प्रकारको कार्यबाट पर्न सक्ने असरसमेत उल्लेख गरी बाधा विरोध नगर्नका लागि आदेश दिन सक्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिम आदेश दिँदा पनि बाधा विरोध जारी राखेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कार्यालय प्रमुखले ऐनको दफा २३ को खण्ड (घ) बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (५) निरीक्षकले यस नियम बमोजिम खानतलासी लिँदा खानतलासी लिइएको ठाउँमा बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य वस्तु भएको पाईएमा त्यस्ता वस्तुको सम्पूर्ण विवरण खुलाई मुचुल्का तयार गरी सो स्थानको धनी वा सम्बन्धित व्यक्ति तथा उपस्थित अन्य व्यक्तिहरूको समेत सहीछाप गराई एक प्रति सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिई एक प्रति आफूसँग फाइल संलग्न गरी राख्नु पर्नेछ ।

- (६) निरीक्षकले उपनियम (५) बमोजिम फेला परेका वस्तुहरूको आवश्यक मात्रामा नमूना लिई सिलबन्दी गरी सो वस्तुको धनी वा सम्बन्धित व्यक्ति, रोहवरमा रहेका व्यक्ति र निरीक्षकले सहीछाप गराई नमूनाको स्वस्थता परीक्षण गर्न नियम ११ को उपनियम (३) बमोजिम प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ । त्यसरी नमूना लिएपछि बाँकी रहेका वस्तुहरू अवस्था अनुसार कब्जामा लिने वा सोही ठाउँमा शिलबन्दी गरी राख्नु पर्नेछ ।
- (७) उपनियम (६) बमोजिम परीक्षण गर्न पठाईएको वस्तुको प्रयोगशाला परीक्षणबाट त्यस्तो वस्तु अस्वस्थ रहेको पाईएमा सो वस्तुको सम्बन्धमा नियम ११ को उपनियम (६) बमोजिम उपचार गर्ने, नष्ट गर्ने वा त्यस्तो वस्तु सम्बन्धित देशमा फिर्ता पठाउने आदेश दिनु पर्नेछ ।
- (८) यस नियम बमोजिम कुनै ठाउँको खानतलासी लिँदा कुनै वस्तु फेला नपरेमा वा असम्बन्धित वस्तु फेला परेमा सोही व्यहोरा मुचुल्कामा उल्लेख गरी फाइल संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- (९) निरीक्षकले खानतलासी गर्दा उपनियम (६) बमोजिम कुनै वस्तु आफ्नो कब्जामा लिनु पर्ने भएमा कब्जामा लिन लागिएको वस्तु, मात्रा, संख्या, अवस्था समेतको व्यहोरा उल्लेख गरी भरपाई तयार गरी त्यस्तो वस्तुको धनी वा सम्बन्धित व्यक्तिलाई एकप्रति भर पाई दिई अर्कोप्रति फाइल संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

१५. नष्ट गर्ने प्रक्रिया: निरीक्षकले कुनै बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य वस्तुको उपचार हुन नसक्ने भई वा अन्य कुनै कारणले ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम त्यस्तो वस्तु नष्ट गर्नु पर्ने भएमा देहायको प्रक्रिया पूरा गरी नष्ट गर्नु पर्नेछ:-

- (क) नष्ट गर्नु पर्ने वस्तुलाई अन्य संक्रमण हुन नपाउने गरी बेग्लै राख्ने,

- (ख) खण्ड (क) बमोजिम राखिएका वस्तुको प्रकृति र परिमाण समेतलाई विचार गरी गाड्नु पर्ने भए आवश्यक रसायनको प्रयोग गर्ने र जलाउनु पर्ने भए उपयुक्त स्थानको व्यवस्था गर्ने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिम गाडिने वस्तु वा जलाईपछिको खरानीलाई खाडलमा राखी माटोले पूरी दिने ।
१६. **निरीक्षकको काम, कर्तव्य र अधिकार:** ऐन तथा यस नियमावलीमा अन्यत्र तोकिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त निरीक्षकको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा तथा अन्य वस्तुको ओसार-पसार र प्रयोग सम्बन्धमा तोकिएका शर्त तथा बन्देजको पालना भए नभएको अनुगमन गर्ने र पालना भएको नपाईएमा सोको पालना गर्न लगाउने,
- (ख) शत्रुजीव मुक्त क्षेत्र, शत्रुजीव मुक्त उत्पादनस्थल तथा कम शत्रुजीव संक्रमित क्षेत्र पहिचान गर्ने कार्यमा संगठनलाई सहयोग गर्ने ।
१७. **शर्त तथा बन्देज अनुरूप नभएमा गर्ने:** (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले पैठारी गरेका बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य वस्तु प्रचलित नेपाल कानूनले तोकेको शर्त तथा बन्देज अनुकूल नभएमा त्यस्ता वस्तु कार्यालयले उपचार गरी प्रवेश गर्न दिन वा नष्ट गर्न वा सम्बन्धित मुलुकमा फिर्ता पठाउने सम्बन्धमा निर्देशनको लागि सोको सूचना तुरुन्त संगठनलाई दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम सूचना प्राप्त भएमा संगठनले सो सम्बन्धी जानकारी सम्बन्धित मुलुकको राष्ट्रिय बिरूवा संरक्षण संगठनलाई गराई त्यस्तो वस्तुको सम्बन्धमा गर्नु पर्ने कारबाहीको लागि सम्बन्धित कार्यालयलाई आवश्यक निर्देशन दिनु पर्नेछ ।

- (२) कार्यालयले उपनियम (२) बमोजिम संगठनबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिम कुनै वस्तु नष्ट गर्नु वा सम्बन्धित मुलुकमा फिर्ता पठाउनु पर्नेछ ।
१८. **रकम जम्मा गर्नु पर्ने:** कार्यालयले ऐनको दफा २६ को प्रयोजनको लागि रकम तोक्दा पैठारी गरिने वस्तुको बिल बिजकमा उल्लिखित रकमको पचास प्रतिशत रकम जम्मा गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।
१९. **अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्बन्धी कार्यविधि:** (१) ऐन अन्तर्गत कसूर मानिने कुनै कार्य भएको भन्ने सम्बन्धमा कार्यालयलाई कुनै व्यक्तिले वा माध्यमबाट सूचना प्राप्त भएमा वा मालवस्तुको निरीक्षण वा परीक्षणको क्रममा ऐन अन्तर्गत कसूर मानिने कुनै कार्य भएको पाईएमा सोको व्यहोरा कार्यालयमा अभिलेखकृत गरी कसूरको प्रमाण नष्ट नहुने गरी निरीक्षकले तुरुन्त आवश्यक अनुसन्धान तथा तहकिकात शुरू गर्नु पर्नेछ ।
- (२) निरीक्षकले कसूरको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्दा त्यस्तो कसूरसँग सम्बन्धित व्यक्तिसंग आवश्यक कागजात तथा सोसंग सम्बन्धित वस्तुको विवरण माग गर्ने, बयान गराउने, प्रमाण संकलन गर्ने तथा प्राप्त कागजात र वस्तुका सम्बन्धमा परीक्षण गर्नु पर्ने देखेमा त्यस्तो वस्तुलाई यथास्थितिमा राख्न लगाई सो को आवश्यक मात्रामा नमूना लिई परीक्षण गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम परीक्षणका लागि पठाईएकोमा परीक्षण प्रतिवेदनबाट त्यस्तो वस्तु स्वस्थ भएको प्रमाणित भएमा वा नियम १३ बमोजिम उपचार गराउँदा स्वस्थ भएमा त्यस्तो वस्तुको बिल बिजक अनुसारको रकम धरौटी लिई त्यस्तो माल वस्तु सडीगली जाने प्रकृतिको भए लिलाम गर्ने र सडीगली नजाने भए वस्तुको भरपाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिई आफ्नो नियन्त्रणमा लिई सुरक्षित साथ राख्नु पर्नेछ ।

- (४) उपनियम (३) बमोजिम परीक्षणका लागि पठाईएको वस्तुको परीक्षणबाट त्यस्तो वस्तु संक्रमित रही रहेको र उपचार हुन नसक्ने भन्ने प्रतिवेदन प्राप्त भएमा वा क्वारेण्टाइन शत्रुजीव रहेको पाईएमा वा सो वस्तु ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम निषेधित वस्तु भएमा त्यस्तो वस्तु जफत गरी नियम १५ बमोजिम नष्ट गर्नु गराउनु पर्नेछ ।
- (५) निरीक्षकले यस नियम बमोजिम आवश्यक प्रमाण कागजात संकलन गरिसकेपछि अनुसूची-१६ बमोजिमको ढाँचामा अभियोगपत्र तयार गरी सम्पूर्ण कागजात सहितको मिसिल ऐनको दफा २७ को उपदफा (३) बमोजिम सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला सरकारी वकिल समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।
- (६) उपनियम (५) बमोजिम सरकारी वकिलबाट राय प्राप्त भएपछि सोही बमोजिम निरीक्षकले मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर गर्नेछ ।
२०. **मुद्दा हेर्ने अधिकारी:** ऐन अन्तर्गतको कसूर सम्बन्धी मुद्दाको कारबाही र किनारा सम्बन्धित क्षेत्रको वरिष्ठ प्लाण्ट क्वारेण्टाइन अधिकृतले गर्नेछ ।
२१. **निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्ने:** (१) मन्त्रालयले बिरूवा स्वस्थता सम्बन्धी विषयमा आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम जारी भएको निर्देशिकाको पालना गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।
२२. **अनुसूचीमा थपघट वा हेरफेर गर्न सक्ने:** मन्त्रालयले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
२३. **खारेजी र बचाउ:** (१) बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०३१ खारेज गरिएको छ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको नियमावली बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनुसूची-१

(नियम ५ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

प्रवेश अनुमतिपत्रको लागि विईने निवेदनको ढाँचा

श्री कार्यालय प्रमुखज्यू,

... .. ।

विषय: प्रवेश अनुमतिपत्र पाउँ ।

म/हामी .....(पैठारीकर्ताको नाम) ले देहायको वस्तु पैठारी गर्न चाहेकोले आवश्यक दस्तुर यसैसाथ संलग्न गरी बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (१) बमोजिम प्रवेश अनुमतिपत्र पाउँ भनी यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

१. पैठारी गरिने वस्तुको विवरण:

(क) वीड, प्रजनन बिरूवाहरू

(ख) उपभोग्य वस्तु

(ग) प्रयोगशालाका स्पेसिमेन, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीरा

(घ) अन्य (... .. उल्लेख गर्ने)

२. पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना :

३. दर्ता नं./संस्था :

४. प्यान नं. :

५. परिचय नं. (राहदानी वा नागरिकताको प्रमाणपत्रको नं.) :

६. निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :

७. वस्तुको वैज्ञानिक नाम :

८. वस्तुको साधारण नाम :

९. जात :
१०. परिमाण/मात्रा (कुल तौल) : मेट्रीक टन ... .. केजी ... .. ग्राम ... .. इकाई ... ..
११. परिमाण/मात्रा (शुद्ध तौल) : मेट्रीक टन ... .. केजी ... .. ग्राम ... .. इकाई ... ..
१२. उत्पत्तिको मुलुक :
१३. वस्तु चलानी गरेको मुलुक (कन्ट्रि अफ सिपमेन्ट) :
१४. वस्तु चलानी गरेको विदेशी बन्दरगाह :
१५. प्रवेश नाका :
१६. पोकाहरूको संख्या र विवरण :
१७. पहिचान चिन्ह :
१८. साधनको किसिम : पानीजहाज हवाईजहाज सडकसवारी रेल यात्रुवाहक
१९. साधनको नाम :
२०. आगमन मिति :
२१. अन्तिम गन्तव्यस्थल :
२२. पैठारी गर्नु पर्ने कारण:

घोषणा

माथि उल्लिखित विवरणहरू मैले/हामीले जाने बुझेसम्म ठीक साँचो र पूर्ण छुन् । कार्यालयले माग गरेको प्रवेश अनुमतिपत्र जारी गर्नका लागि आवश्यक पर्ने कुनै पनि सम्बद्ध जानकारी तथा सम्बन्धित कागजातहरू उपलब्ध गराउने छु/छौं र प्रवेश अनुमतिपत्रमा उल्लिखित निर्देशनहरूको पालना गर्न मन्जुर गर्दछु/गर्दछौं ।

मिति: (पैठारीकर्ता संस्था निवेदकको,-दस्तखत :
स्थान: भएमा संस्थाको नाम :
छाप) पद :

अनुसूची-२
(नियम ५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको प्रवेश अनुमतिपत्रको ढाँचा

नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विभाग
बाली संरक्षण निर्देशनालय
राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम
.....कार्यालय

बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको प्रवेश अनुमतिपत्र

प्रवेश अनुमतिपत्र संख्या :

देहायका पैठारीकर्तालाई देहाय बमोजिमको बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपज देहायको शर्त र अवस्थामा नेपालभित्र पैठारी गर्नको लागि बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (३) बमोजिम यो प्रवेश अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना	निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना	
पैठारी गरिने बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको विवरण:		
उत्पत्तिको मुलुक	उद्देश्य/अन्तिम उपयोग	पारवहन मुलुक (हरू)
प्रवेश नाका/विन्दु	अन्तिम गन्तव्य स्थल	
वैज्ञानिक नाम	साधारण नाम	जात
		परिमाण (तौल/संख्या)

पैठारीका शर्त तथा अवस्थाहरू

- (१) बिरुवा वा बिरूवाजन्य उपजको कन्साइनमेन्ट माटो, भारपातका वीड तथा अन्य संक्रमणबाट मुक्त हुनु पर्नेछ ।
- (२) त्यस्तो कन्साइनमेन्टको साथमा आधिकारिक बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र हुनु पर्नेछ

प्रवेशका विशेष शर्त, अवस्थाहरू/अतिरिक्त घोषणा:-----
पोष्ट इन्ट्री क्वारेन्टाइनका आवश्यकताहरू

अवधि: ..... देखि ..... सम्म

जारी गरेको मिति:
वहाल रहने अवधि:
जारी गरेको स्थान:

अनुमतिपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-
 अनुमतिपत्र जारी गर्ने कार्यालयको छाप
 दस्तखत:
 नाम थर:
 पद:
 मिति:

अनुसूची-३

(नियम ५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीराको प्रवेश अनुमतिपत्रको ढाँचा

नेपाल सरकार

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विभाग

बाली संरक्षण निर्देशनालय

राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम

.....कार्यालय

बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीराको प्रवेश अनुमतिपत्र

प्रवेश अनुमतिपत्र संख्या :

देहायका पैठारीकर्तालाई देहाय बमोजिमको बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीरा देहायको शर्त र अवस्थामा नेपालभित्र पैठारी गर्नको लागि बिरुवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ तथा बिरुवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (३) बमोजिम यो प्रवेश अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना	निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना	
पैठारी गरिने बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीराको विवरण:		
उत्पत्तिको मुलुक	पैठारी गर्नुपर्ने कारण	पारवहन मुलुक (हरू)
प्रवेश नाका/विन्दु	अन्तिम गन्तव्य स्थल	
वैज्ञानिक नाम	साधारण नाम	वर्गिकरण विकासको अवस्था
स्पेसिमेन/यूनिटको संख्या	प्याकिङ्ग तरिका	प्याकेजको पहिचान चिन्ह

पैठारीका शर्त तथा अवस्थाहरू

- (१) शत्रुजीवको संक्रमणबाट मुक्त हुनु पर्नेछ ।
- (२) कन्साइनमेन्टको साथमा आधिकारिक स्वस्थता प्रमाणपत्र हुनु पर्नेछ ।
- (३) आवश्यक परेमा उत्पत्ति मूलुकका अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट पैठारी गरिने वस्तुको वंशजको नियमित अन्तरालमा निरीक्षण तथा परीक्षण गरिएको प्रमाणपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

जारी गरेको मिति:
वहाल रहने अवधि:
जारी गरेको स्थान:

अनुमतिपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-

अनुमतिपत्र जारी गर्ने कार्यालयको
छाप
दस्तखतः
नाम थरः
पदः
मिति:

अनुसूची-४

(नियम ५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

माटो, झ्याउ, पीट वा अन्य बिरूवा हुर्कने माध्यमको प्रवेश अनुमतिपत्रको ढाँचा

नेपाल सरकार

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विभाग

बाली संरक्षण निर्देशनालय

राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम

.....कार्यालय

माटो, झ्याउ, पीट वा अन्य बिरूवा हुर्कने माध्यमको प्रवेश अनुमतिपत्र

प्रवेश अनुमतिपत्र संख्या :

देहायका पैठारीकर्तालाई देहाय बमोजिमको माटो, झ्याउ, पीट वा अन्य बिरूवा हुर्कने माध्यम देहायको शर्त र अवस्थामा नेपालभित्र पैठारी गर्नको लागि बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (३) बमोजिम यो प्रवेश अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना	निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना	
पैठारी गरिने बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपजको विवरण:		
उत्पत्तिको मुलुक	उद्देश्य/अन्तिम उपयोग	पारवहन मुलुक (हरू)
प्रवेश नाका/बिन्दु	अन्तिम गन्तव्य स्थल	
वस्तुको विवरण (परिमाण तौल/मात्रा)	प्याकेजको संख्या	प्याकिङ्ग तरिका

पैठारीका शर्त तथा अवस्थाहरू

- (१) पैठारी गरिने माटो, झ्याउ, पीट वा अन्य बिरूवा हुर्कने माध्यम भार पातका बिउ, बिरूवाका अवशेषहरू र संक्रमणबाट मुक्त हुनु पर्नेछ ।
- (२) कन्साइनमेन्टको साथमा आधिकारिक बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र हुनु पर्नेछ ।
- (३) कन्साइनमेन्ट बाहिर फैलिन नसक्ने गरी सुरक्षित ठाउँमा राख्नु पर्नेछ ।
- (४) अध्ययन अनुसन्धानको लागि भए अनुसन्धान पश्चात क्वारेन्टाइन अधिकृत वा निरीक्षकको आदेश अनुरूप हटाउनु पर्नेछ ।
- (५) पैठारी गरिने माटो सुख्खा तथा जीवाणुबाट मुक्त हुनु पर्नेछ ।

पैठारीका विशेष शर्त, अवस्थाहरू/अतिरिक्त घोषणा:.....

जारी गरेको मिति:
वहाल रहने अवधि:
जारी गरेको स्थान:

अनुमतिपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-
 अनुमतिपत्र जारी दस्तखत:
 गर्ने कार्यालयको नाम थर:
 छाप पद:
 मिति:

अनुसूची-५

**(नियम ५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)
 जर्मप्लाज्म/जीवित परिमार्जित वस्तु/अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु/
 ट्रान्सजेनिक पदार्थको प्रवेश अनुमतिपत्रको ढाँचा**

नेपाल सरकार
 कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
 कृषि विभाग
 बाली संरक्षण निर्देशनालय
 राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम

जर्मप्लाज्म/जीवित परिमार्जित वस्तु/अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु/ ट्रान्सजेनिक पदार्थको प्रवेश अनुमतिपत्र

प्रवेश अनुमति पत्र संख्या :

देहायको पैठारीकर्तालाई देहाय बमोजिमको जर्मप्लाज्म/जीवित परिमार्जित वस्तु/अनुवांशिक परिमार्जित वस्तु/ ट्रान्सजेनिक पदार्थ अनुसन्धानको प्रयोजनको लागि देहायको शर्त र अवस्थामा नेपालभित्र पैठारी गर्नको लागि बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (३) बमोजिम यो प्रवेश अनुमति पत्र प्रदान गरिएको छ ।

पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना	निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना	
उत्पत्तिको मुलुक	उद्देश्य/अन्तिम उपयोग	पारवहन मुलुक (हरू)
प्रवेश नाका/बिन्दु	अन्तिम गन्तव्य स्थल	
साधारण/वनस्पति नाम (परिमाण तौल/संख्या) प्याकिङ्ग तरिका/ प्याकेजको पहिचान चिन्ह		
पोष्टइन्ट्री क्वारेन्टाइन स्थलको ठेगाना:.....		
अध्ययनकर्ताको नाम र ठेगाना		
अवधि (दिन/महिना) : ..... देखि		

पैठारीका शर्त तथा अवस्थाहरू

- (१) कन्साइनमेन्ट माटो, भारपातका बिउ र बिरूवाको टुक्राहरूबाट मुक्त हुनु पर्नेछ ।
- (२) कन्साइनमेन्टको साथमा आधिकारिक बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र हुनु पर्नेछ ।
- (३) पैठारीकर्ताले मान्यता प्राप्त पोष्ट इन्ट्री क्वारेन्टाइन सुविधा भएको ठाउँमा रोप्नु पर्नेछ ।

जारी गरेको मिति:
वहाल रहने अवधि:
जारी गरेको स्थान:

अनुमतिपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-

अनुमतिपत्र जारी गर्ने कार्यालयको
छाप
नाम थर:
पद:
मिति:

राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम, पो.व.नं. १२२५३, काठमाडौं, नेपाल ।
टेलिफोन : ..... फ्याक्स नं. : .....
इमेल : .....

अनुसूची- ६

(नियम ५ को उपनियम (६) सँग सम्बन्धित)
प्रवेश अनुमतिपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएमा दिईने जानकारीको ढाँचा

नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विभाग
बाली संरक्षण निर्देशनालय
राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम
.....कार्यालय

श्री ... ..
... ..

विषय: प्रवेश अनुमतिपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएको व्यहोरा जानकारी गराईएको ।

तपाईंले देहायको वस्तु पैठारी गर्ने प्रवेश अनुमतिपत्र पाउनको लागि यस कार्यालयमा मिति .....मा दिनु भएको निवेदन उपर कारवाही हुँदा देहायको आधार र कारणबाट त्यस्तो वस्तु पैठारी गर्ने प्रवेश अनुमतिपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएको व्यहोरा बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ८ को उपदफा (३) तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ५ को उपनियम (६) बमोजिम जानकारीको लागि अनुरोध गरिन्छ ।

१. प्रवेश अनुमतिपत्र पाउनको लागि दिएको निवेदन संख्या र मिति:
२. पैठारी गर्न चाहेको **वस्तुको विवरण:**
  - (क) वस्तुको नाम:
  - (ख) परिमाण (तौल/संख्या):
  - (ग) पोकाहरूको संख्या:
  - (घ) पहिचान चिन्ह:
  - (ङ) निकासी गर्ने मुलुकको नाम:
  - (च) बिजक संख्या:

३. प्रवेश नाकामा ल्याईएका वस्तुको लागि प्रवेश अनुमति माग गरेको भएमा,-
- (क) त्यस्तो वस्तु निरीक्षण गरेको मिति:
(ख) निरीक्षण गरेको स्थान:
(ग) कन्साइनमेन्टको विवरण:
४. प्रवेश अनुमतिपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएको आधार र कारणहरू:
- (क) निषेधित कन्साइनमेन्ट भएको (के कस्तो कन्साइनमेन्ट हो र कुन कानूनबाट निषेधित हो प्रष्ट खुलाउने)
(ख) पैठारी शर्त तथा बन्देज अनुरूप नभएको (के कस्तो शर्त तथा बन्देज अनुरूप भएन प्रष्ट खुलाउने)
(ग) उपचार उपलब्ध नभएको (के कस्तो उपचार गर्नु पर्ने थियो र त्यस्ता उपचार नेपालभित्र उपलब्ध भए नभएको र भएमा आर्थिक रूपले संभव भए नभएको प्रष्ट खुलाउने)
(घ) कागजातहरू अपर्याप्त वा आधिकारीक नभएको (कुन कुन कागजात नपुगेको हो खुलाउने)
(ङ) अन्य कुनै कारण भएमा खुलाउने:

निर्णय गर्ने अधिकारीको,-

मिति:

कार्यालयको छाप:

दस्तखत:

नाम थर:

पद:

अनुसूची-७

(नियम ६ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरणको लागि दिने निवेदनको ढाँचा

निवेदन संख्या :

(कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र)

श्री कार्यालय प्रमुखज्यू,

... ..

विषय: प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरण गरी पाउँ ।

म/हामीले देहाय बमोजिम वस्तुको पैठारीको लागि यस कार्यालयबाट मिति .....मा लिएको प्रवेश अनुमतिपत्रको म्याद मिति ..... मा समाप्त हुने भएको र सो प्रवेश अनुमतिपत्रको नवीकरण गराउन चाहेकोले विरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा १० तथा विरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ६ बमोजिम प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरण गरी पाउँ भनी जारी भएको प्रवेश अनुमतिपत्र यसै साथ संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरेको छु /छौं ।

१. जारी भएको प्रवेश अनुमतिपत्रको संख्या नं.

२. जारी गरिएको मिति र स्थान:

३. प्रवेशपत्र नवीकरण गर्नु परेको कारण:

- आयात गर्न समय लाग्ने
- जारी गरिएको समयभित्र प्रवेश नाकामा वस्तु नआई पुगेकोले
- अन्य (खुलाउने)

घोषणा

माथि उल्लिखित विवरणहरू मैले/हामीले जाने बुझेसम्म ठीक साँचो र पूर्ण छन्। प्रवेश अनुमतिपत्र नवीकरणका लागि कार्यालयले माग गरेको आवश्यक पर्ने जानकारी तथा सम्बन्धित कागजातहरू उपलब्ध गराउने छु/छौं।

मिति: स्थान:	(पैठारीकर्ता संस्था भएमा संस्थाको छाप)	निवेदकको,- दस्तखत : नाम : पद :
-----------------	--	---

अनुसूची-८

(नियम ७ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
प्रवेश नाकामा प्रवेश अनुमति लिनका लागि दिईने निवेदनको ढाँचा

निवेदन संख्या:
(कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र)

विषय: पैठारी गर्न प्रवेश अनुमति पाउँ ।

श्री कार्यालय प्रमुखज्यू,
... .. ।

देहाय वमोजिम विवरण भएको विरूवा, विरूवाजन्य उपज, बायोलजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा वा विरूवा हुर्कने माध्यम भएको कन्साइनमेन्ट नेपालभित्र पैठारी गर्नुको लागि .....नाकामा आईपुगेकोले सो को निरीक्षण गरी विरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा ११ तथा विरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ७ बमोजिम प्रवेश अनुमतिपत्र पाऊँ भनि यो निवेदन पेश गरेको छु /छौं।

१.	पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना	
२.	निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना	
३.	पैठारीको लागि प्रवेश नाकामा ल्याईएको वस्तुको विवरण:- (क) बीउ, प्रजनन विरूवाहरू (ख) उपभोग्य वस्तु (ग) प्रयोगशालाका स्पेसिमेन्, बायोलोकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा, (घ) अनुसन्धान, अध्ययनको लागि (च) अन्य (... .. उल्लेख गर्ने)	
	वस्तुको वैज्ञानिक नाम:	

	वस्तुको साधारण नाम:			
	जात:			
	परिमाण/मात्रा (कुल तौल):	मे.ट.	के.जी.	ग्राम इकाई
४.	उत्पत्तिको मुलुक			
५.	चलानी गरेको मुलुक			
६.	प्रवेश अनुमतिपत्र संख्या नं.			
७.	विरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र संख्या नं.			
८.	चलानीको विदेशी बन्दरगाह			
९.	नेपालमा प्रवेश गरेको नाका			
१०.	पोकाहरूको संख्या र विवरण			
११.	पहिचान चिन्ह			
१२.	दुवानीको साधनको किसिम	पानीजहाज/हवाईजहाज/सडक सवारी/रेल/यात्रुवाहक		
१३.	साधनको नाम			
१४.	आगमन मिति			
१५.	अन्तिम गन्तव्य स्थान			

माथि उल्लिखित विवरणहरू मैले/हामीले जाने बुझेसम्म ठीक साँचो र पूर्ण छन् प्रवेश अनुमतिको लागि कार्यालयले माग गरेको आवश्यक पर्ने जानकारी तथा सम्बन्धित कागजातहरू उपलब्ध गराउने छु/छौं ।

निवेदकको,-
 मिति: दस्तखत
 स्थान: : नाम थर :
 (पैठारीकर्ता संस्था भएमा संस्थाको छाप) पद:

अनुसूची-९
 (नियम ७ को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
 छोडपूजीको ढाँचा

नेपाल सरकार
 कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
 कृषि विभाग
 बाली संरक्षण निर्देशनालय
 राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम
 .....कार्यालय

छोडपूजी

छोडपूजी आदेश संख्या नं. :

श्री ..... (पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना)
 .....

तपाईंले यस नाकाबाट पैठारी गर्न लागेको देहायको वस्तु विरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ तथा विरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को प्रतिकुल रहेको नपाईएकोले विरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ७ को उपनियम (४) बमोजिम नेपालभित्र ल्याउन यो छोडपूजी दिईएको छ ।

छोडपूर्जी दिईएको वस्तुको,-			
निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना:			
साधारण नाम	वैज्ञानिक नाम	परिमाण	पोकाहरूको संख्या
उत्पत्तिको मुलुक		प्रवेश अनुमतिको निवेदन संख्या र मिति	
निरीक्षण गरेको मिति		प्रवेश नाका	
प्रवेश अनुमतिपत्र संख्या	प्रवेश अनुमतिपत्रको बहाली अवधि	बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र संख्या	आगमन मिति
उद्देश्य/उपयोग	पहिचान चिन्ह	हुवानीको साधनकोनाम,नम्बर, किसिम र संख्या	
छोडपूर्जीको विशेष शर्त/टिप्पणीहरू (क) (ख) (ग) (घ)			
मिति : जारी गरेको स्थान :	कार्यालयको छाप	छोडपूर्जीको आदेश दिने अधिकारीको,- दस्ताखत: नाम, थर: पद:	

अनुसूची-१०

(नियम ८ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्रका लागि दिने निवेदनको ढाँचा

निवेदन संख्या :

(कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र)

श्री कार्यालय प्रमुखज्यू,

..... ।

विषय: **बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र पाउँ ।**

म/हामीले देहाय बमोजिमको बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा निकासी/पुनः निकासी गर्न चाहेकोले बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र पाउँ भनी बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा १२ को उपदफा (२) तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ८ बमोजिम यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

- निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :
- दर्ता संख्या :
- प्यान नं. :
- परिचय खुल्ने प्रमाण (राहदानी वा नागरिकता प्रमाणपत्रको नम्बर) :
- बिरूवा वा बिरूवाजन्य उत्पादन लैजाने व्यक्तिको नाम र ठेगाना :
- वस्तुको वैज्ञानिक नाम :
- वस्तुको साधारण नाम :
- वस्तुको विवरण :
- परिमाण/मात्रा (कुल तौल) : मे. ट. केजी ग्राम इकाई
- परिमाण/मात्रा (खुद तौल) : मे .ट. केजी ग्राम इकाई
- पैठारी गर्ने मुलुक :

१२. घोषित प्रवेश नाका/बिन्दु :
 १३. पोकाहरूको संख्या र विवरण :
 १४. पहिचान चिन्ह :
 १५. उद्देश्य/अन्तिम उपयोग :
 प्रजनन, काठ, औद्योगिक उपज, उपभोग, डनेज (काठका प्याकेजिङ्ग सामग्री) प्रयोगशालाका नमूना, माइक्रो अर्गानिज्म, माइक्रोलोजिकल, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेन्ट, लाभदायक कीरा वा अन्य भए खुलाउने
 १६. साधनको किसिम : पानी जहाज हवाई जहाज सडक सवारी रेल यात्रुवाहक
 १७. साधनको नाम :
 १८. प्रस्थान मिति :
 १९. इच्छित निरीक्षणको मिति र स्थान :
 २०. अतिरिक्त (पैठारी गर्ने मुलुकको आवश्यकतानुसार) घोषणा :
 २१. निवेदन दिनु भन्दा अघि गरिएको उपचारको विवरण :

घोषणा

१. माथि उल्लिखित विवरणहरू मैले/हामीले जाने बुझेसम्म ठीक साँचो र पूर्ण छुन् ।
 २. विरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र जारी गर्नका लागि आवश्यक कन्साइनमेन्टको निरीक्षण/फ्यूमिगेशन/उपचारका सम्बन्धमा राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रमका प्लान्ट क्वारेन्टीन अधिकृतहरूबाट दिईएका निर्देशनहरू मैले/हामीले पालना गर्नेछु/छौं ।
 ३. विरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र जारी गर्नका लागि आवश्यक कन्साइनमेन्टको निकासीसँग सम्बन्धित सबै सम्बद्ध जानकारी तथा कागजातहरू मैले/हामीले उपलब्ध गराउने छु/छौं ।

मिति:स्थान:	(निकासीकर्ता/ प्रतिनिधिको आधिकारिक छाप)	निवेदकको,- दस्तखत : नाम : पद :
-------------	---	---

अनुसूची-११
 (नियम ८ को उपनियम (२) संग सम्बन्धित)
 विरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्रको ढाँचा
 नेपाल सरकार
 कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
 कृषि विभाग
 बाली संरक्षण निर्देशनालय
राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम
 .....कार्यालय

विरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र संख्या :

नेपालको विरूवा संरक्षण संगठनबाट	... .. को विरूवा संरक्षण संस्थालाई

- १ कन्साइनमेन्टको विवरण :
 निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :
 विरूवा वा विरूवाजन्य उत्पादन लैजाने व्यक्ति (कन्साइनी) को नाम र ठेगाना :
 पोकाहरूको संख्या र विवरण :
 उद्देश्य/अन्तिम उपयोग :
 पहिचान चिन्ह :
 उत्पत्तिको स्थान : नेपाल राज्य
 साधनको किसिम :
 घोषित प्रवेश नाका/बिन्दु :

उत्पादनको नाम र घोषित परिमाण :

विरूवाको वैज्ञानिक नाम :

माथि उल्लिखित विरूवा र विरूवाजन्य उत्पादन वा अन्य नियन्त्रित वस्तुहरू उपयुक्त आधिकारिक प्रक्रियाहरू अनुसार निरीक्षण, जाँच, परीक्षण गरिदा पैठारी गर्ने मुलुकले उल्लेख गरेका क्वारण्टीन शत्रुजीवहरूबाट मुक्त छन र पैठारी गर्ने मुलुकको विरूवा स्वस्थता आवश्यकताहरू लगायत नियन्त्रित नन-क्वारण्टीन शत्रुजीवहरू अनुकुल भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

२. अतिरिक्त घोषणा :

३. निसंक्रमण/निसंक्रमण उपचार

उपचार गरेको मिति :

उपचार :

रसायनिक (सक्रिय तत्वहरू) :

अवधि र तापक्रम :

कन्सन्ट्रेसन :

अतिरिक्त जानकारी :

निरीक्षण गरेको मिति :

जारी गरेको मिति :

मिति ... .. देखि ५ दिनभित्र निकासी गरिसक्नु पर्नेछ ।

जारी गरेको स्थल : आधिकारिक छाप **प्रमाणपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-**

दस्तखत:

नाम:

पद:

अनुसूची-१२

(नियम ८ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विभाग

बाली संरक्षण निर्देशनालय

राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम

.....कार्यालय

विरूवा पुनः निकासी स्वस्थता प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र संख्या :

नेपालको विरूवा संरक्षण संगठनबाट	... ..को विरूवा संरक्षण संस्थालाई

१ कन्साइनमेन्टको विवरण :

निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :

विरूवा वा विरूवाजन्य उत्पादन लैजाने व्यक्ति (कन्साइनी) को नाम र

ठेगाना :

पोकाहरूको संख्या र विवरण :

उद्देश्य/अन्तिम उपयोग :

पहिचान चिन्ह :

उत्पत्तिको स्थान : नेपाल राज्य

साधनको किसिम :

घोषित प्रवेश नाका/बिन्दु :

उत्पादनको नाम र घोषित परिमाण :

बिरूवाको वैज्ञानिक नाम :

माथि उल्लिखित बिरूवा र बिरूवाजन्य उत्पादन वा अन्य नियन्त्रित वस्तुहरू उपयुक्त आधिकारिक प्रक्रिया अनुसार निरीक्षण, जाँच, परीक्षण गरिदा पैठारी गर्ने मुलुकले उल्लेख गरेका क्वारण्टीन शत्रुजीवहरूवाट मुक्त छन र पैठारी गर्ने मुलुकको बिरूवा स्वस्थता आवश्यकताहरू लगायत नियन्त्रित नन-क्वारण्टीन शत्रुजीवहरू अनुकुल भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

२. अतिरिक्त घोषणा :

३. निसंक्रमण/निसंक्रमण उपचार

उपचार गरेको मिति :

रसायनिक (सक्रिय तत्वहरू) :

कन्सन्ट्रेसन :

निरीक्षण गरेको मिति :

जारी गरेको मिति :

मिति ... .. देखि ५ दिनभित्र पुनः निकासी गरिसक्नु पर्नेछ ।

जारी गरेको स्थल : आधिकारिक छाप प्रमाणपत्र जारी गर्ने अधिकारीको,-

दस्तखतः

नामः

पदः

अनुसूची-१३

(नियम ८ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएमा दिने सूचनाको

ढाँचा

नेपाल सरकार

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विभाग

बाली संरक्षण निर्देशनालय

राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम

.....कार्यालय

श्री ... ..

... ..

विषयः बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएको जानकारी गराएको ।

तपाईंले देहायको बिरूवा, बिरूवाजन्य उपज, बायोलोजिकल कन्ट्रोल एजेण्ट, लाभदायक कीरा निकासी गर्नको लागि बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र पाउनको लागि यस कार्यालयमा मिति .....मा दिनु भएको निवेदन उपर कारवाही हुँदा देहायको आधार र कारणबाट निवेदन माग बमोजिमको बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र दिन उपयुक्त नदेखिएको व्यहोरा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ८ को उपनियम (३) बमोजिम जानकारी गराईन्छ ।

बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र माग गरिएको वस्तुको विवरण:		
वस्तु	परिमाण (तौल/संख्या)	पोकाहरूको संख्या
पहिचान चिन्ह	निकासी गर्ने मुलुक	बिजक संख्या
निरीक्षण गरेको मिति	निरीक्षण गरेको स्थान	कन्साइनमेन्टको विवरण
<p>बदर गर्नुको कारण</p> <p>* पैठारी गर्ने मुलुकको पैठारी शर्तहरू अनुरूप नभएको</p> <p>* उपचार प्रभावकारी नभएको</p> <p>* कागजातहरू अपर्याप्त वा आधिकारीक नभएको</p> <p>* अन्य</p>		

मिति:
कार्यालयको छाप:

निर्णय गर्ने अधिकारीको,-

दस्तखत:
नाम थर:
पद:

अनुसूची-१४

(नियम ९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

पारवहनमा रहेका कन्साइनमेन्ट लैजान अनुमतिको लागि दिने निवेदनको ढाँचा
निवेदन संख्या :
(कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र)

श्री कार्यालय प्रमुखज्यू,

.....।

विषय: पारवहनमा रहेको कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर लैजाने अनुमति पाउँ ।

देहाय बमोजिमको बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपज वा अन्य वस्तुको पारवहनमा रहेको कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर ..... मुलुकमा लैजानु पर्ने भएकोले सोको लागि अनुमतिको लागि बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (१) तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ९ को उपनियम (१) बमोजिम यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

- कन्साइनमेन्टमा रहेका वस्तुको विवरण
  - वीउ, प्रजनन बिरूवाहरू
  - उपभोग्य वस्तु
  - प्रयोगशालाका स्पेसिमेन, वायोलोजिकल कन्ट्रोल, लाभदायक कीरा
  - अन्य (... .. उल्लेख गर्ने)
- निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :
- दर्ता नम्बर/संस्था :
- प्यान नं. :
- परिचय संख्या (राहदानी वा नागरिकताको प्रमाणपत्रको संख्या) :

६. लिएर जाने व्यक्तिको नाम र ठेगाना :
७. वस्तुको वैज्ञानिक नाम :
८. वस्तुको साधारण नाम :
९. जात :
१०. परिमाण/मात्रा (कुल तौल) : मेट्रीक टन ... केजी ... ग्राम .. इकाई ....
११. परिमाण/मात्रा (शुद्ध तौल) : मेट्रीक टन ... केजी ..... ग्राम ... इकाई ....
१२. उत्पत्तिको मुलुक :
१३. चलानी गरेको मुलुक (कन्ट्रि अफ सिपमेन्ट) :
१४. चलानी गरेको विदेशी बन्दरगाह :
१५. प्रवेश नाका / विन्दु :
१६. पोकाहरूको संख्या र विवरण :
१७. पहिचान चिन्ह :
१८. साधनको किसिम : पानीजहाज हवाईजहाज सडक सवारी
रेल यात्रुवाहक
१९. साधनको नाम :
२०. आगमन मिति :
२१. अन्तिम गन्तव्यस्थल :

घोषणा

माथि उल्लिखित विवरणहरू मैले/हामीले जाने बुझेसम्म ठीक साँचो र पूर्ण छन् । पारवहनमा रहेको वस्तुको कन्साइनमेन्टको फुकुवा पत्रको लागि आवश्यक हुन सक्ने कार्यालयले माग गरेको कुनै पनि सम्बद्ध जानकारी तथा सम्बन्धित कागजातहरू उपलब्ध गराउने छु/छौं ।

मिति: निवेदकको,-
स्थान: : दस्तखत
पैठारीकर्ता संस्था भएमा संस्थाको छाप) नाम थर :
पद:

अनुसूची-१५
(नियम ९ को उपनियम (३) संग सम्बन्धित)
पारवहनमा रहेका कन्साइनमेन्टको लैजाने अनुमतिपत्रको ढाँचा
नेपाल सरकार
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विभाग
बाली संरक्षण निर्देशनालय
राष्ट्रिय प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यक्रम
.....कार्यालय

अनुमतिपत्र संख्या :

श्री .....
.....।

विषय: अनुमति दिईएको ।

देहाय बमोजिमको बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपज वा अन्य वस्तुको पार वहनमा रहेको कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर ..... मुलुकमा लैजानको लागि अनुमतिपत्र पाउँ भनी दिनु भएको निवेदन उपर कारबाही हुँदा देहायका शर्त तथा अवस्थाको अधीनमा रही त्यस्तो कन्साइनमेन्ट नेपालको बाटो भएर लैजान बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (३) तथा बिरूवा संरक्षण नियमावली, २०६६ को नियम ९ को उपनियम (३) बमोजिम अनुमति दिईएको छ ।

१. पैठारीकर्ताको नाम र ठेगाना:
२. निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना:
३. बिरूवा वा बिरूवाजन्य उपज वा अन्य वस्तुको विवरण:-
(क) साधारण नाम:

- (ख) वैज्ञानिक नाम:
(ग) परिमाण:
(घ) पोकाहरूको संख्या:
४. उत्पत्तिको मुलुक:
५. प्रवेश संख्याको बिल र मिति:
६. प्रवेश नाका:
७. निरीक्षण गरेको मिति:
८. पैठारी इजाजतपत्र संख्या:
९. पैठारी इजाजतपत्रको बहाली अवधि:
१०. बिरूवा स्वस्थता प्रमाणपत्र संख्या:
११. आगमन मिति:
१२. उद्देश्य:
१३. अन्तिम उपयोग:
१४. पहिचान चिन्ह:
१५. ढुवानीको साधनको किसिम र संख्या:
१६. पारबहनमा रहेका कन्साइनमेन्ट लैजाने सम्बन्धी विशेष शर्त/टिप्पणीहरू
(क)
(ख)
(ग)

जारी गरेको मिति र स्थान :
कार्यालयको छाप

अनुमतिदिने अधिकारीको,-
दस्तखत:
नाम थर:
पद:

अनुसूची-१६
(नियम १९ को उपनियम (५) सँग सम्बन्धित)
अभियोगपत्रको ढाँचा

अभियोगपत्र दर्ता नं.:-
(कार्यालयले भरने)

मुद्दा हेर्ने अधिकारी श्री ..... समक्ष बिरूवा संरक्षण ऐन, २०६४ को
दफा २७ को उपदफा (३) बमोजिम दायर गरेको

अभियोगपत्र
२० ..... सालको नम्बर: .....

..... नेपाल सरकार ..... वादी

विरुद्ध

१. ....
२. ....
३. .... प्रतिवादी

मुद्दा:-

केशको व्यहोरा:-
१)
२)
३)

अभियोग:-

सबूद प्रमाण:-

दसी प्रमाण तथा अपराधसंग सम्बन्धित चीज वस्तु:-

गवाह:-

देखने:-

- (क)
- (ख)
- (ग)
- (घ)

सुन्ने:-

- (क)
- (ख)

दसीको सामान वा अपराधसंग प्रमाण लाग्ने अरू चीज वस्तु:-

- (क)
- (ख)
- (ग)

प्रस्तुत कागज पत्रहरू:-

- (क)
- (ख)
- (ग)

यो अभियोगपत्रबाट कारवाही शुरू गर्न अदालतसंग सादर अनुरोध गरिन्छ ।

कार्यालय छाप:-

निरीक्षकको,-

दस्तखत:-

नाम:-

दर्जा :-

कार्यालय :-

मिति :-

- द्रष्टव्य:- (१) तहकिकातबाट अभियुक्त देखिएका सबैको नाम, थर, वतन विरूद्ध खण्डमा सिलसिला नम्बर मिलाई लेख्नुपर्छ ।
- (२) सबूत प्रमाण कागजको हकमा जो भएको माथिको ढाँचामा मिलाई लेख्नु पर्छ ।

आज्ञाले,
डा. हरि दाहाल
नेपाल सरकारको सचिव